

Szczepienia ochronne

dla dzieci niedługo po pierwszych
urodzinach

Wstęp

Ta ulotka zawiera fakty na temat pierwszego szczepienia MMRV oraz szczepień PCV i MenB, które Twoje dziecko powinno otrzymać niedługo po swoich pierwszych urodzinach. Jeśli chcesz omówić te informacje, skontaktuj się ze swoim lekarzem, pielęgniarką środowiskową lub pielęgniarką w przychodni. Możesz też odwiedzić stronę: pha.site/vaccinations lub www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation

Twoje dziecko powinno otrzymać szczepienia MMRV, PCV i MenB niedługo po swoich pierwszych urodzinach (w wieku 12-13 miesięcy).

Czym jest MMRV?

Szczepienie MMRV chroni Twoje dziecko przez odrą (M), świnką (M), różyczką (R) i ospą wietrzną (V). Dzieci urodzone po 1 stycznia 2025 r. powinny otrzymać jedną dawkę MMRV niedługo po pierwszych urodzinach, a drugą dawkę w wieku 18 miesięcy. Szczepionki zawierające MMR zostały wprowadzone w naszym kraju w 1988 r. Od tego czasu liczba dzieci chorujących na te choroby spadła rekordowo.

Oczekujemy znaczącego spadku przypadków ospy wietrznej u dzieci po wprowadzeniu do szczepionki elementu ospy wietrznej. Program ograniczy przypadki ciężkiej ospy wietrznej i powiązane z nimi powikłania oraz hospitalizacje.

Odra, świnka, różyczka i ospa wietrzna mogą prowadzić do poważnych powikłań.

Czym jest odra?

Odra jest wywoływana przez bardzo zakaźnego wirusa. Choroba ta powoduje wysoką gorączkę, wysypkę i ogólne złe samopoczucie niemal w każdym przypadku. Powikłania odry to infekcje klatki piersiowej, drgawki, zapalenie mózgu i uszkodzenie mózgu. W bardzo ciężkich przypadkach odra może zabić.

Czym jest świnka?

Świnka jest wywoływana przez wirusa, który może prowadzić do gorączki, bólu głowy i bolesnego obrzęku węzłów chłonnych twarzy, szyi i szczęki. Może powodować trwałą utratę słuchu, wirusowe zapalenie opon mózgowych i zapalenie oraz obrzęk mózgu.

Czym jest różyczka?

Różyczka jest chorobą wywołaną przez wirusa. Jej objawy u dzieci są zazwyczaj łagodne i mogą być niezauważalne. Jednak różyczka w ciąży jest bardzo niebezpieczna dla nienarodzonych dzieci. Może powodować poważne uszkodzenia wzroku, słuchu, serca i mózgu. Choroba ta nazywa się wtedy zespołem różyczki wrodzonej (congenital rubella syndrome, CRS).

Szczepienia ochronne doprowadziły do obniżenia liczby przypadków odry, świnki i różyczki. Jednak te choroby nie zostały pokonane i w ostatnich latach doszło do ognisk odry na całym świecie, w tym w Wielkiej Brytanii i Europie. Podanie Twojemu dziecku szczepienia MMRV zapewni mu najlepszą ochronę.

Czym jest ospa wietrzna?

Ospa wietrzna jest bardzo zakaźną chorobą wywołaną przez wirusa. Ospa wietrzna jest bardzo częsta i dotyka większości dzieci w dzieciństwie, ale można się nią zarazić po raz pierwszy w każdym wieku. Jest przenoszona w bezpośrednim kontakcie między ludźmi oraz pośrednio drogą kropelkową. Większość przypadków ospy wietrznej u dzieci ma stosunkowo łagodny przebieg i choroba ustępuje bez konieczności leczenia przez lekarza, choć większość dzieci źle się czuje przez kilka dni i opuszcza 5 lub więcej dni w szkole lub przedszkolu. Rodzice muszą czasem wziąć urlop w pracy, aby się nimi opiekować. Natomiast u niektórych dzieci dochodzi do powikłań ospy wietrznej, takich jak bakteryjne zakażenie zmian skórnych oraz, w rzadkich przypadkach, zapalenie (obrzęk) mózgu, zapalenie płuc i udar mózgu. Powikłania te mogą prowadzić do hospitalizacji, a w bardzo rzadkich przypadkach do śmierci.

Czy MMRV powoduje działania niepożądane?

MMRV zawiera 4 różne szczepionki w jednym zastrzyku. Szczepionki uaktywniają się w różnym czasie. Około 5 do 11 dni po szczepieniu niektóre dzieci mają gorączkę, wysypkę podobną do odry oraz odmawiają jedzenia, gdyż część szczepionki skierowana przeciwko odrze zaczyna działać.

W rzadkich przypadkach, około 3 tygodnie po zastrzyku, dziecko może mieć objawy świnki (gorączka i obrzęk węzłów chłonnych), gdyż część szczepionki MMRV skierowana przeciwko śwince zaczyna działać.

W rzadkich przypadkach, w ciągu 6 tygodni od otrzymania szczepionki, może się pojawić wysypka złożona z niewielkich punktów przypominających siniaki. Zwykle powoduje ją część szczepionki skierowana przeciwko odrze lub różyczce. W takim przypadku zabierz dziecko do lekarza.

Po szczepieniu w okolicy miejsca podania zastrzyku lub w innym miejscu może się pojawić lekka wysypka przypominająca ospę wietrzną. Ta wysypka nie wymaga leczenia i przechodzi samoistnie. Jeśli Twoje dziecko dostanie wysypki, na wszelki wypadek unikaj bliskiego kontaktu z osobami, które są bardziej narażone na zarażenie ospą wietrzną, w tym osoby z osłabionym układem odpornościowym, kobiety w ciąży, które nie chorowały na ospę wietrzną, i niemowlęta, których matki nie miały ospy wietrznej. Jednak szansa na przekazanie ospy wietrznej poprzez tę wysypkę po otrzymaniu szczepienia MMRV jest niezmiernie niska.

Okolo 1 na 1000 dzieci będzie miało drgawki wywołane wysoką temperaturą (patrz strona 14 - jak leczyć gorączkę). Nie ma dowodów, aby powodowało to długotrwałe trudności. Dziecko z odrą ma pięć razy większe szanse na drgawki spowodowane chorobą (5 na 1000).

Szczepionki mogą też wywołać reakcje alergiczne. Są one bardzo rzadkie. Występują rzadziej niż raz na milion szczepień. Chociaż poważne reakcje alergiczne (anafilaktyczne) są poważne, kiedy się wydarzą, osoby podające szczepionki są wyszkolone do działania w przypadku reakcji anafilaktycznych, a leczenie prowadzi do szybkiego i pełnego powrotu do zdrowia.

W rzadkich przypadkach dzieci mogą mieć zapalenie (obrzęk) mózgu po otrzymaniu szczepienia MMRV. Natomiast gdy niezaszczepione dziecko zachoruje na odrę, szanse na wystąpienie zapalenia mózgu są znacznie wyższe.

Porównania między działaniami niepożądanymi MMRV oraz odrą, świnki, różyczki oraz ospy wietrznej wskazują, że szczepienie jest o wiele bezpieczniejsze niż choroby.

Rodzice i opiekunowie mogą zgłosić podejrzewane działania niepożądane szczepionek i leków przez program Yellow Card.

ZESKANUJ

Można w tym celu wejść na adres mhra.yellowcard.gov.uk lub zadzwonić na infolinię Yellow Card pod numerem **0800 731 6789**. Podejrzewane skutki uboczne można także zgłosić, skanując kod QR lub pobierając aplikację Yellow Card.

Fakty dotyczące szczepienia MMRV

- Szczepienie MMRV chroni dzieci przeciwko odrze, śwince, różyczce oraz ospie wietrznej.
- Przez ponad 40 lat podano ponad 500 milionów dawek szczepienia MMR w około 100 krajach. Szczepienie ma wspaniały profil bezpieczeństwa.
- Nic nie wskazuje na związek między MMR a autyzmem.
- Podanie szczepionek oddzielnie może być szkodliwe. Dzieci pozostają narażone na odrę, świnkę, różyczkę oraz ospę wietrzną.
- W krajach, gdzie MMRV jest dostępna, nie zaleca się podawania szczepionek składowych oddzielnie.
- Chociaż jedna ze szczepionek MMRV zawiera żelatynę wieprzową, dostępna jest szczepionka alternatywna. Aby uzyskać więcej informacji, skonsultuj się ze swoim lekarzem, pielęgniarką lub pielęgniarką środowiskową.
- W roku przed wprowadzeniem szczepienia MMR w Wielkiej Brytanii 86 000 dzieci zachorowało na odrę, a 16 z nich zmarło. Z powodu niepopularności szczepienia w ostatnim czasie doszło do ognisk choroby w Wielkiej Brytanii i Europie. Niektóre dzieci zmarły.

Czy przeprowadzono wystarczająco długą kontrolę bezpieczeństwa dzieci po podaniu szczepień MMR, aby określić, czy są bezpieczne?

Szczepionki skojarzone MMR są podawane od ponad 40 lat. Podano ponad 500 milionów dawek. Bezpieczeństwo szczepionek było ściśle monitorowane w wielu krajach i wykazało, że są one bardzo skuteczne i mają bardzo dobry profil bezpieczeństwa.

MMRV to najbezpieczniejsza metoda ochrony Twojego dziecka przeciwko odrze, śwince, różyczce i ospie wietrznej.

Czym jest szczepienie MenB?

Szczepienie chroni przeciw chorobie MenB, która jest najczęstszym rodzajem choroby meningokokowej. Dzieci są najbardziej narażone na tę chorobę. Ta dawka jest podawana, aby zwiększyć ochronę Twojego dziecka przeciwko chorobie MenB.

Czy szczepienie MenB powoduje działania niepożądane?

U niektórych dzieci mogą wystąpić:

- zaczerwienienie, obrzęk lub wrażliwość w miejscu podania zastrzyku (objaw samoczynnie zniknie w ciągu kilku dni);
- rozdrażnienie i problemy z karmieniem;
- temperatura. Inaczej niż w przypadku szczepienia MenB podanego Twojemu dziecku w wieku 8 i 12 tygodni, nie jest konieczne podanie dziecku paracetamolu w płynie po tym szczepieniu w celu kontrolowania temperatury. Jednak jeśli Twoje dziecko będzie miało temperaturę/gorączkę, należy zareagować tak, jak podano na stronie 14 w tej książeczce.

Szczepienie MenB chroni przeciw większości, ale nie przed wszystkimi szczepami MenB. Dlatego jest ważne, aby znać oznaki i objawy, na które należy zwracać uwagę - patrz strony 15-17.

Czym jest szczepienie przeciw pneumokokom (PCV)?

Szczepionka pneumokokowa chroni Twoje dziecko przed jedną z przyczyn zapalenia opon mózgowych, a także przed innymi chorobami, takimi jak poważne infekcje uszu (zapalenie ucha środkowego) i zapalenie płuc, które wywołują najczęstsze typy bakterii pneumokokowych. Szczepienie nie chroni przeciw wszystkim typom infekcji pneumokokowych i nie chroni przeciw zapaleniu opon mózgowych wywołanemu przez inne bakterie lub wirusy. Przed otrzymaniem tej dawki PCV niedługo po pierwszych urodzinach, Twoje dziecko powinno otrzymać jedną dawkę PCV w 16 tygodniu życia.

Czym jest zakażenie pneumokokowe?

Zakażenie pneumokokowe to jedna z najczęstszych przyczyn zapalenia opon mózgowych, ale także przyczyna poważnych infekcji uszu, zapalenia płuc i innych poważnych chorób.

Czy PCV powoduje działania niepożądane?

Na 10 zaszczepionych dzieci, jedno lub dwoje mogą odczuć obrzęk, zaczerwienienie lub wrażliwość w miejscu podania zastrzyku lub łagodną gorączkę (patrz informacje na temat leczenia gorączki na stronie 14).

Bardzo rzadko szczepionka może wywoływać reakcję alergiczną, np. wysypkę lub świąd na części ciała lub na całym ciele. Jeszcze rzadziej u dzieci w ciągu kilku minut po przyjęciu szczepienia może dojść do ciężkiej

reakcji powodującej trudności w oddychaniu i możliwą zapaść. Jest to anafilaksja. Niedawne badania wykazały, że anafilaksja występuje w mniej niż jednym przypadku na milion podanych szczepień. Chociaż reakcje alergiczne mogą dawać powód do obaw, leczenie prowadzi do szybkiego i pełnego powrotu do zdrowia.

Często zadawane pytania

Czy istnieją powody, aby moje dziecko nie przyjmowało szczepień MenB, MMRV i PCV?

Istnieje bardzo niewiele powodów, dla których Twoje dziecko nie powinno być szczepione. Poinformuj swojego lekarza, pielęgniarkę w przychodni lub pielęgniarkę środowiskową, jeśli Twoje dziecko:

- ma bardzo wysoką temperaturę lub gorączkę;
- miało konwulsje lub drgawki;
- miało złą reakcję na jakiegokolwiek szczepienie;
- ma ciężką alergię na cokolwiek;
- ma zaburzenie krzepnięcia krwi;
- przyjmowało lub obecnie przyjmuje terapię przeciwko chorobie nowotworowej;
- ma jakąkolwiek chorobę, która oddziałuje na układ odpornościowy (np. białaczka, HIV lub AIDS);

- bierze jakiegokolwiek lekki oddziałujące na układ odpornościowy (na przykład sterydy w wysokich dawkach lub terapie stosowane po przeszczepie narządów lub w leczeniu chorób nowotworowych);
- ma inną poważną chorobę.

Nie zawsze są to przyczyny, dla których Twoje dziecko nie może otrzymać szczepienia, ale te informacje pomogą lekarzowi lub pielęgniarce zdecydować, które szczepienia są najlepsze dla Twojego dziecka i czy należy udzielić Ci innych porad. Historia choroby w rodzinie nigdy nie stanowi powodu, aby dziecko nie otrzymało szczepienia.

Czy nie byłoby lepiej, gdyby dzieci otrzymywały szczepienia oddzielnie?

Nie, podanie szczepień oddzielnie oznaczałoby więcej zastrzyków oraz dzieci pozostawałyby narażone na niektóre choroby dłużej. Te choroby mogą być poważne, a nawet śmiertelne.

Czy otrzymanie kilku różnych szczepień w ramach jednej wizyty (szczepionki skojarzone) jest bezpieczne?

Tak, otrzymanie kilku różnych szczepień w ramach jednej wizyty jest bezpieczne. Szczepionki skojarzone są tak samo bezpieczne i skuteczne jak pojedyncze szczepionki.

Otrzymanie kilku szczepionek lub szczepionek skojarzonych podczas jednej wizyty jest ważne dla

zapewnienia dzieciom ochrony przed różnymi chorobami jak najwcześniej. Ułatwia to również przyjęcie zalecanych dawek na czas.

Otrzymanie wielu dawek nie przytłacza układu odpornościowego. W teorii dziecko jest w stanie skutecznie odpowiedzieć na około 10 000 szczepionek podanych jednocześnie. Nasze układy odpornościowe potrafią i z łatwością radzą sobie z różnymi szczepionkami podawanymi w ramach programu szczepień ochronnych.

Co się stanie, jeśli moje dziecko dostanie wysokiej temperatury po szczepieniu?

Działania niepożądane szczepionek dla dzieci nie są typowe, zazwyczaj są łagodne i szybko ustępują. Niektóre dzieci mogą mieć podwyższoną temperaturę lub gorączkę (powyżej 37,5°C). Jeśli twarz Twojego dziecka jest gorąca w dotyku, a skóra zaczerwieniona lub rozpalona, prawdopodobnie ma ono gorączkę. Sprawdź mu temperaturę termometrem.

Gorączki są dość częste u dzieci. Często występują razem z infekcjami. Czasami dziecko w wyniku gorączki może dostać drgawek. Może to spowodować każda gorączka, zarówno w związku z infekcją, jak i szczepieniem. Dlatego należy wiedzieć, co zrobić, gdy Twoje dziecko ma gorączkę. Pamiętaj, gorączki są częściej powodowane przez choroby niż przez szczepienia.

Jak leczyć gorączkę

1. Zapewnij swojemu dziecku ochłodzenie, upewniając się, że:
  - nie ma zbyt wielu warstw odzieży czy koców;
  - pokój, w którym przebywa, nie jest przegrzany (nie powinien też być za zimny, tylko przyjemnie chłodny).
2. Podawaj dziecku dużo zimnych płynów.
3. Podaj dziecku paracetamol dla dzieci (poproś o lek bez cukru). Uważnie przeczytaj zalecenia na butelce i podaj dziecku dawkę właściwą do jego wieku. Konieczne może być podanie drugiej dawki cztery do sześciu godzin później.

Pamiętaj, aby nigdy nie podawać leków zawierających aspirynę dzieciom poniżej 16 roku życia.

Natychmiast porozmawiaj z lekarzem, jeśli Twoje dziecko:

- ma bardzo wysoką temperaturę (39°C lub wyższą);
- ma drgawki.

Jeśli Twoje dziecko ma drgawki, połóż je na boku w bezpiecznym miejscu, ponieważ jego ciało może wykonywać gwałtowne ruchy.

Jak rozpoznać zapalenie opon mózgowych i posocznicy

Szczepienia MenB i pneumokokowe chronią przeciwko zapaleniu opon mózgowych (spowodowanemu przez bakterie meningokokowe grupy B) i posocznicy (zakażeniem krwi). Istnieją inne typy, na które nie ma szczepionek, dlatego jest ważne, aby zwracać uwagę na oznaki i objawy.

Zapalenie opon mózgowych może powodować obrzęk wyściółki mózgu. Te same zarazki mogą powodować zakażenie krwi (posocznicy). Dziecko z zapaleniem opon mózgowych lub posocznicy może poważnie zachorować w ciągu paru godzin. Nielezione, te choroby mogą być śmiertelne. Wczesne objawy zapalenia opon mózgowych są łagodne i podobne do tych, które powodują przeziębienie i grypę - podwyższona temperatura (37,5°C i wyższa), niepokój, wymioty i odmawianie jedzenia. Poniżej podane są ważne oznaki, na które należy zwrócić uwagę.

U niemowląt, główne objawy zapalenia opon mózgowych mogą obejmować:

- wysoki, jęczący płacz;
- rozdrażnienie podczas podnoszenia;
- wybrzuszone ciemiączko (miękki obszar na głowie);

- jest senne i mniej reaguje – trudno je obudzić;
- jest wiotkie i apatyczne lub sztywne, wykonuje gwałtowne ruchy;
- odmawia karmienia, wymiotuje;
- ma skórę bladą, z plamami lub zasinioną;
- ma gorączkę;
- ma konwulsje lub drgawki;

główne objawy **posocznicy** mogą obejmować:

- szybkie i nietypowe oddychanie;
- skórę bladą, z plamami lub zasinioną;
- gorączkę, zimne dłonie i stopy;
- dreszcze;
- wymioty, odmowę karmienia;
- czerwone lub fioletowe plamy, które nie znikają po przyciśnięciu (wykonaj test szklanką wyjaśniony na stronie 17);
- ból lub rozdrażnienie spowodowane bólami mięśni lub silne bóle kończyn lub stawów;
- wiotkość;
- głęboką senność.

Gdzie mogę uzyskać więcej informacji na temat zapalenia opon mózgowych?

Organizacje Meningitis Research Foundation i Meningitis Now udzielają informacji na temat zapalenia opon mózgowych.

Zadzwoń na bezpłatną infolinię Meningitis Now pod numerem 0808 80 10 388 (od poniedziałku do piątku, 9:00 - 17:00) lub wejdź na stronę www.meningitisnow.org

Zadzwoń na bezpłatną infolinię Meningitis Research Foundation pod numerem 080 8800 3344 (od poniedziałku do piątku, 9:00 - 17:00) lub wejdź na stronę www.meningitis.org

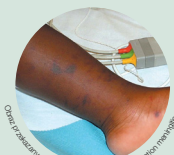
Możesz też poprosić o poradę swojego lekarza, pielęgniarkę w przychodni lub pielęgniarkę środowiskową.

Jeśli mocno przyciśniesz szklankę do wysypki spowodowanej posocznicą, wysypka nie zmieni koloru. Zobaczysz wysypkę przez szklankę. W takim przypadku natychmiast poproś o pomoc lekarską.

Wysypka może być trudniejsza do zauważenia na skórze brązowej lub czarnej. Sprawdź jaśniejsze miejsca, takie jak wnętrza dłoni, podeszwy stóp, podniebienie jamy ustnej, brzuch, białka oczu lub wnętrza powiek.

Okno przyciśniony przez Meningitis Now research foundation.org

Okno przyciśniony przez Meningitis Research Foundation meningitis.org

Zwyczajny harmonogram szczepień dziecięcych

i

Program szczepień nieznacznie się różni dla niemowląt urodzonych przed 31 grudnia 2024 r. Zeskanuj kod QR lub odwiedź adres nidirect.gov.uk/childhood-immunisation, aby otrzymać więcej informacji.

Szczepienia dla dzieci do 1. roku życia

8 tygodni

6 w 1

Rotawirus

MenB

12 tygodni

6 w 1

Rotawirus

MenB

16 tygodni

6 w 1

Pneumokoki

Szczepienia dla dzieci w wieku 18 miesięcy

18 miesięcy

6 w 1

MMRV

1 rok (nieługo po pierwszych urodzinach)

MMRV

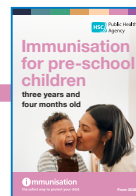
MenB

Pneumokoki

Szczepienia ochronne dla dzieci niedługo po pierwszych urodzinach

Szczepienia ochronne dla dzieci w okresie przedszkolnym, w wieku trzech lat i czterech miesięcy

3 lata i 4 miesiące

4 w 1

2+ lat

Szczepienie dla dzieci przeciwko grypie (roczne)

Ochrona dla Twojego dziecka przeciwko grypie. Szczepionka dla Twojego dziecka w wieku żłobkowym lub przedszkolnym

i

Jeśli Twoje dziecko nie otrzymało któregoś z tych szczepień, porozmawiaj ze swoim lekarzem, pielęgniarką w przychodni lub pielęgniarką środowiskową. Aby otrzymać więcej informacji na temat tych szczepień, wejdź na stronę pha.site/vaccinations

6 w 1 chroni przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi (kokluszowi), polio, H1b i wirusowemu zapaleniu wątroby typu B

4 w 1 chroni przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi (kokluszowi) i polio

Jeśli chcesz otrzymać więcej informacji na temat szczepień, wejdź na stronę

pha.site/vaccinations

lub

www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation

Public Health Agency
12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.
Tel: 0300 555 0114 (local rate).
www.publichealth.hscni.net

Find us on:

Informacje te zostały opracowane przez Brytyjską Agencję Bezpieczeństwa Zdrowotnego (UK Health Security Agency) i są wykorzystane na podstawie Otwartej Licencji Rządowej w wersji 3.0